

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 5Sfk/5/2024
Identifikačné číslo spisu: 6022200338
Dátum vydania rozhodnutia: 29. januára 2026
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Vališ
Funkcia: predseda senátu, sudca spravodajca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2026:6022200338.2

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): TALCUM GRUPPO s. r. o., so sídlom Podháj 57, Banská Bystrica, IČO: 44 529 775, zastúpeného Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom so sídlom Skuteckého 33, Banská Bystrica, proti žalovaným: 1/ Daňový úrad Banská Bystrica, so sídlom Nová ul. 13, Banská Bystrica a 2/ Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, Banská Bystrica, proti nečinnosti orgánu verejnej správy, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Správneho súdu v Banskej Bystrici, č. k. BB-26Sa/10/2022-198 zo dňa 14. septembra 2023, takto

rozhodol:

Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky podľa § 22 ods. 1 písm. a) zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku postupuje vec vedenú pod sp. zn. 5Sfk/5/2024 na rozhodnutie veľkému senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

Odôvodnenie

1. K postúpeniu veci veľkému senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky podľa § 22 ods. 1 písm. a) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) pristúpil senát 5S Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „predkladajúci senát“) po tom, čo pri svojom rozhodovaní dospel k právnomu názoru odlišnému od právneho názoru vyjadreného v uznesení Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky vydaného pod sp. zn. 1Sžk/22/2021 zo dňa 31. januára 2022 (ďalej len „odlišné uznesenie“).

2. Právny názor vyjadrený v odlišnom uznesení, od ktorého sa chce predkladajúci senát odchýliť, je: Konanie o vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty nemá charakter rozhodnutia a nie je ani realizované v rozhodovacom procese, keďže ide o faktický úkon realizovaný mimo rozhodovacieho procesu vydávania normatívnych správnych aktov alebo individuálnych správnych aktov.

II. Opis preskúmvanej veci

3. Žalobca sa žalobou proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa § 242 SSP, podanou 19. mája 2022, domáhal uloženia žalovaným povinnosti vykonať úkon - vrátiť žalobcovi nadmerný odpočet dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie júl 2007 za zaniknutého právneho predchodcu PLATÓN s.r.o. vo výške 488.149,77 eur, vyrubený daňovým priznaním zo dňa 25. augusta 2007, a to spôsobom ex lege - bez rozhodnutia, poštovým poukazom na adresu sídla žalobcu v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu. Zároveň žalobca žiadal uložiť povinnosť žalovaným vydať rozhodnutie o priznaní úroku z omeškania za neoprávnené zadržovanie peňažných prostriedkov žalobcu vo forme nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie júl 2007, a to v lehote 15 dní odo dňa jeho vrátenia.

4. U žalobcu bola podľa jeho tvrdenia vykonaná daňová kontrola na zistenie oprávnenosti nároku na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie júl 2007. Podľa žalobcu rozhodnutia daňových orgánov oboch stupňov, ktorými mu bol určený rozdiel dane z pridanej hodnoty vo výške nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty, boli v rámci súdneho prieskumu zrušené. Následne bolo žalovaným 1/ rozhodnutím č. 1205950/2017 zo dňa 14. júla 2017 konanie vo veci vyrubovacieho konania na zistenie oprávnenosti nároku na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie júl 2007 zastavené. Voči rozhodnutiu č. 1205950/2017 zo dňa 14. júla 2017 žalobca opravný prostriedok nepodal.

5. Žalobca sa žiadosťou zo dňa 16. augusta 2017, adresovanou žalovanému 1/, domáhal vrátenia nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie júl 2007. Žalovaný 1/ na žiadosť žalobcu v oznámení č. 101953453/2017 zo dňa 13. septembra 2017 uviedol, že u žalobcu za príslušné zdaňovacie obdobie neeviduje žiadny nadmerný odpočet na vrátenie.

6. Sťažnosť zo dňa 29. apríla 2020, ktorou sa žalobca domáhal odstránenia nečinnosti, žalovaný 1/ oznámením č. 300423/2020 zo dňa 30. júna 2020 vyhodnotil ako neopodstatnenú, pričom zároveň žalobcovi listom zo dňa 29. júna 2020 oznámil, že medzičasom došlo k zániku práva vyrubiť daň alebo rozdiel dane, a že nadmerný odpočet sa tak stal príjmom štátneho rozpočtu. Proti spôsobu vybavenia sťažnosti podal žalobca 2. septembra 2020 sťažnosť, ktorá bola vyhodnotená ako neopodstatnená.

7. Správny súd v Banskej Bystrici (ďalej len „správny súd“) súd výrokom II. uznesenia č. k. BB-26Sa/10/2022-198 zo dňa 14. septembra 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) žalobu proti nečinnosti žalovaného 1/ a žalovaného 2/ podľa § 249 SSP ako nedôvodnú zamietol a výrokom III. žalobcovi ani žalovanému 1/ a žalovanému 2/ nepriznal náhradu trov konania.

8. Správny súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na závery odlišného uznesenia, podľa ktorého „takéto konanie (pozn. o vrátenie nadmerného odpočtu) nemá charakter rozhodnutia a nie je realizované v rozhodovacom procese. Jedná sa o faktický úkon realizovaný mimo rozhodovacieho procesu vydávania normatívnych správnych aktov alebo individuálnych správnych aktov“.

9. Podľa názoru správneho súdu nebola splnená podmienka existencie začatého/prebiehajúceho administratívneho konania, v ktorom mali byť žalovaní nečinní. Žalobca podľa správneho súdu nebol aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy. Žalovaný I. podľa správneho súdu nebol nečinný ani po podaní žiadosti, na ktorú reagoval oznámením (opatrením), v ktorom zdôvodnil svoje „nekonanie“. Správny súd zaujal názor, že ani podanie žiadosti o vrátenie nadmerného odpočtu a jeho príslušenstva nie je začatím nového administratívneho konania. Vo vzťahu k žalovanému II. doplnil, že nie je orgánom verejnej správy príslušným na vykonanie úkonu - vrátenie nadmerného odpočtu, ani na vydanie rozhodnutia o priznaní úroku z omeškania.

10. Žalobca (ďalej len „sťažovateľ“) podal proti výrokom II. a III. napadnutého uznesenia kasačnú sťažnosť z dôvodov, že správny súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 440 ods. 1 písm. f) SSP] a rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g) SSP]. Žiadal, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky

napadnuté uznesenie vo výrokoch II. a III. zrušil a vrátil v rozsahu zrušenia správneho súdu na ďalšie konanie.

11. Sťažovateľ v dôvodoch kasačnej sťažnosti najmä tvrdil, že skutočnosť, že došlo k zastaveniu vyrubovacieho konania, nie je sama o sebe skončením celkového daňového konania, ale len dielčej, vyrubovacej časti. Konanie ako celok zastavením vyrubovacieho konania nebolo skončené, len prešlo do ďalšej čiastkovej fázy - konania o zaplatenie dane alebo vrátenie preplatku dane. Na vrátenie nadmerného odpočtu sa už podľa sťažovateľa nevyžadovalo vydanie rozhodnutia ani opatrenia orgánu verejnej správy, ale len vykonanie úkonu vrátenia nadmerného odpočtu a súčasne vydanie rozhodnutia o priznaní úroku za jeho oneskorené vrátenie. Správny súd tak podľa sťažovateľa zamietnutím žaloby porušil právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivý proces a ďalšie jeho práva (napríklad právo vlastníť majetok). Podľa sťažovateľa, ak daňovému subjektu má byť vrátený nadmerný odpočet dane a daňové orgány tak dobrovoľne neučinia, takýto daňový subjekt nemá inú reálnu možnosť vynútiť si splnenie povinnosti ako nečinnosťou žalobou. Sťažovateľ poukázal i na to, že nečinnosťou orgánov verejnej správy sa rozumie aj situácia, kedy orgány verejnej správy bez zákonnej prekážky neukončia konanie zákonom stanoveným spôsobom.

III. Argumentácia predkladajúceho senátu

12. Podľa predkladajúceho senátu je v prejednávanej veci podstatným preskúmanie záverov správneho súdu, či v prípade vrátenia nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie júl 2007 bola alebo nebola splnená podmienka existencie začatého/prebiehajúceho administratívneho konania, v ktorom mali byť žalovaní nečinní. Správny súd s poukazom na právny názor uvedený v odlišnom uznesení začaté, resp. prebiehajúce, administratívne konanie vo veci vrátenia nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie júl 2007 neidentifikoval.

13. Predkladajúci senát považuje v tejto súvislosti za podstatné posúdenie čiastkovej otázky, či v prípade, ak správca dane nevyhoví v plnom rozsahu žiadosti daňového subjektu o vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty v zmysle § 79 zákona o DPH, musí v tejto veci v zmysle § 79 ods. 2 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Daňový poriadok“) vydať rozhodnutie.

14. Podľa § 79 ods. 2 Daňového poriadku: „(2) ... Ak správca dane žiadosti o vrátenie preplatku vyhoví v plnom rozsahu, správca dane rozhodnutie nevydáva.“

15. Podľa § 79 ods. 7 Daňového poriadku: „(7) Na nadmerný odpočet, daň z pridanej hodnoty uplatnenú podľa osobitného predpisu⁴⁴ a daň, pri ktorej bolo uplatnené jej vrátenie, sa primerane vzťahujú odseky 1 až 6.“

16. Podľa odlišného uznesenia, ktorým správny súd argumentuje v napadnutom uznesení: „(12) Z podanej žaloby je zrejmé, že žalobca navrhuje, aby správny súd uložil žalovanému povinnosť na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty. Uvedené odvodzuje od § 79 ods. 2 zákona o dani z pridanej hodnoty, podľa ktorého povinnosť žalovaného na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty vzniká priamo zo zákona. Takéto konanie však nemá charakter rozhodnutia a nie je ani realizované v rozhodovacom procese. Jedná sa o faktický úkon realizovaný mimo rozhodovacieho procesu vydávania normatívnych správnych aktov alebo individuálnych správnych aktov.“ Z odlišného uznesenia tak vyplýva záver, že pri konaní vo veci vrátenia nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty ide iba o „faktický úkon realizovaný mimo rozhodovacieho procesu“, ktorého výsledkom nie je rozhodnutie.

17. Podľa predkladajúceho senátu sú závery odlišného uznesenia čiastočne aplikovateľné v tom zmysle, že pokiaľ správca dane vyhoví žiadosti daňového subjektu o vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty postupom v zmysle § 79 zákona o DPH, správcomi dane povinnosť vydať rozhodnutie nevznikne.

18. Odlišná situácia však podľa predkladajúceho senátu nastane, pokiaľ správca dane v zmysle § 79 zákona o DPH nepostupuje a k vráteniu nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty daňovému subjektu nedôjde. Predkladajúci senát má za to, že zo zákonného znenia poslednej vety § 79 ods. 2 Daňového poriadku (a contrario), ktorá sa na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty použije podľa § 79 ods. 7 Daňového poriadku, vyplýva, že správca dane je v prípadoch, ak v plnom rozsahu nevyhoví žiadosti daňového subjektu o vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty, povinný v tejto veci vydať rozhodnutie.

19. Podľa predkladajúceho senátu je preto potrebné sa od právneho názoru uvedeného v odlišnom uznesení odchýliť s tým, že pokiaľ správca dane žiadosti daňového subjektu o vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty v plnom rozsahu nevyhoví, z § 79 ods. 2 Daňového poriadku mu vyplýva povinnosť vo veci vydať rozhodnutie.

IV. Záver

20. Vzhľadom na tieto dôvody je predkladajúci senát toho názoru, že je vec potrebné predložiť veľkému senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o tom, ktorý z právnych názorov, či ten prezentovaný v uznesení Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžk/22/2021 z 31. januára 2022, alebo prezentovaný v tomto uznesení, je potrebné aplikovať v ďalšej rozhodovacej činnosti Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

21. Predkladajúci senát veľkému senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky navrhuje vo veci rozhodnúť spôsobom podľa § 466 ods. 5 písm. b) SSP.

22. Toto uznesenie prijal predkladajúci senát pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.